

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ИСТОРИЈА

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2023./2024.

POV.57.SR.R.K1.40

60141

Историја

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака на листу за уредно писање:

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

ОВДЕ ПРИПИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ИСТОРИЈА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

P
O
V

Лист за одговоре

D-S057

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

11. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

12. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

13. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

14. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

15. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

16. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

17. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

18. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

19. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

20. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

21. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

22. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

23. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

24. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

25. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

26. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

27. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

28. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

29. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

30. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

31. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

32. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

33. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

34. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

35. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

36. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

37. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

38. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Шифра оцењивача: _____

POV.57.SR.R.L1.02

60142

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

P O V

39.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐39.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐40.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐40.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐41.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐41.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐42.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐42.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐43.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐43.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐44.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐44.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐45.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐45.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐46.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐46.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Задатак 47. решите у испитној књижици.

47.1. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐47.2. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐47.3. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **135** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 38 страница, од тога 2 празне.

Историја

I Задаци вишеструког избора

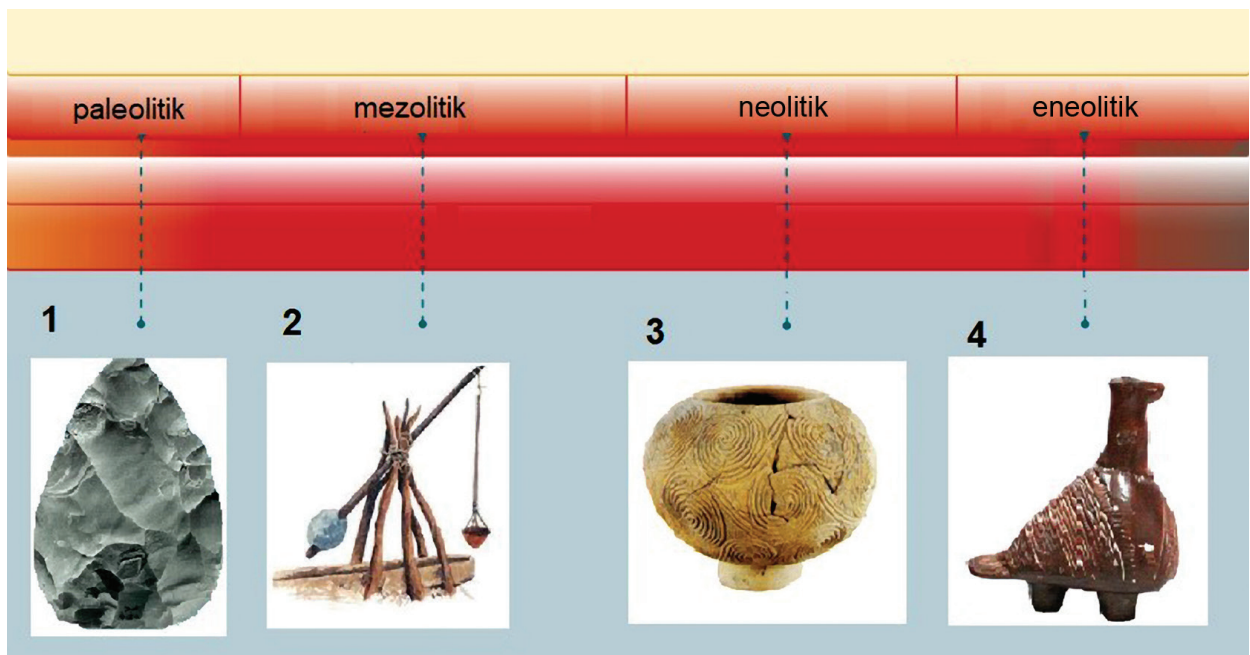
У следећим задацима од више понуђених одговора само **један** је тачан.
Тачан одговор морате да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

1. Који од наведених догађаја је описан и у месопотамским митовима и у Библији?

- A. велики потоп
- B. оснивање Рима
- C. отмица краљице Хелене
- D. склапање савеза на Синају

(1 бод)

2. Којим бројем на сликовном прилогу је означен предмет чији почетак употребе **није** исправно придружен историјском периоду?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

3. Пажљиво погледајте историјску карту.

Трагурион (Трогир) прва половина III века пре н. е.; Салона (Солин) II век пре н. е.; Епетион (Стобеч) прва половина III века пре н. е.; БОА (ШОЛТА); ФАРОС (ХВАР), Фарос (Стари град) 385. године пре н. е.; Нарона (Вид) IV век пре н. е.; ИСА (ВИС); Иса (Вис) 397–390. г. пре н. е.; КОРКИРА (КОРЧУЛА); Мелајна (Лумбарда) око 270. г. пре н. е.; Нарона (Вид) IV век пре н. е.; ПРОСТОР ДАНАШЊЕ ХРВАТСКЕ (Далмација)

Процес насељавања којег је народа приказан стрелицама на историјској карти?

- A. Етрураца
- B. Грка
- C. Хрвата
- D. Римљана

(1 бод)

Историја

4. Пажљиво прочитајте историјски извор.

(...) Обновио је стари град и додао му још један извана те у тој мери довршио Вавилон да нико ко би га касније могао опседати не буде у стању скренути реку и тако добити улаз у град. (...)

У тој је палати начинио врло високе ходнике које подржавају камени стубови; поставио је оно што се зове висећи вртови и испунио их свим врстама дрвећа (...)

Развој којег простора је описан у историјском извору?

- A. Феникије
- B. Мале Азије
- C. Месопотамије
- D. долине реке Инд

(1 бод)

5. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

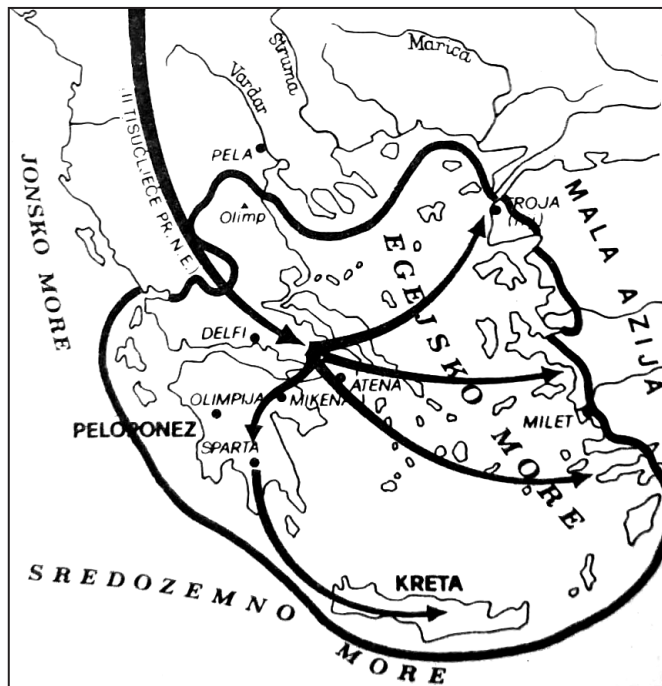

У којем историјском периоду се почео примењивати поступак приказан на сликовном прилогу?

- A. у палеолиту
- B. у мезолиту
- C. у неолиту
- D. у енеолиту

(1 бод)

6. Пажљиво погледајте историјску карту.

МАЛА АЗИЈА
ЕГЕЈСКО МОРЕ
СРЕДОЗЕМНО МОРЕ
ЈОНСКО МОРЕ
КРИТ
ПЕЛОПОНЕЗ
АТИНА
СПАРТА
МИКЕНА
ТРОЈА

Који народ је покорио у процесу досељавања приказаном на историјској карти?

- A. Дорци
- B. Илири
- C. Келти
- D. Пелаззи

(1 бод)

7. Шта од наведеног је била непосредна последица великих географских открића на хрватском историјском простору од краја 15. века?

- A. рефеудализација
- B. увођење мануфактура
- C. прва индустријска револуција
- D. крај Дубровачке Републике

(1 бод)

Историја

8. Пажљиво прочитајте текст.

Јако га је уплашило кад је чуо како одјекују њихове заповеди, одјекују пуцњеви из ватреног оружја као грмљавина, да се падне у несвест, да се оглуши. И кад се огласи пуцањ, као да му кугле долазе из трбуха. (...) Њихова је ратна униформа препуна гвођа, одевају се у гвожђе, гвожђем си прекривају главу, од гвожђа им је мач (...) И Монтезума је очајавао, бојао се Кортезових конквистадора (...).

Чија перспектива је описана у историјском извору?

- A. Аборицина
- B. народа Астека
- C. европских хришћанских владара
- D. домородаца Северне Америке

(1 бод)

9. Пажљиво прочитајте историјски извор.

Ја Деметрије, који се зовем и Звонимир, милошћу Божјом кнез Хрватске и Далмације, којег си Ти Гебизоне, пошто си као посланик апостолске столице примио власт од господина нашег (...), у салонитанској цркви светог Петра, након заједничког и сложеног избора читавог свештенства и народа, заставом, мачем, скиптром и круном увео у управу краљевства и поставио за краља – теби се заветујем да ћу испуњавати све што ми његова часна светост наложи. (...) Ово вазалство учвршћујем заклетвом. (...)

Коме је дата заклетва описана у историјском извору?

- A. римском папи
- B. угарском краљу
- C. млетачком дужду
- D. византијском патријарху

(1 бод)

10. Која од наведених теорија је почетком новог века заменила геоцентризам?

- A. атомизам
- B. еволуционизам
- C. хелиоцентризам
- D. антропоцентризам

(1 бод)

11. Пажљиво прочитајте текстове.

Познато је да у тамошњем рудном горју, особито у брду Иванчице има гвожђа. Оно је под деловањем Сунца извучено и у ваздуху су се те рудне честице стопиле у једну смесу те створиле отежу куглу. Она је због силе теже касније пала попут муње. Тако је, према науци филозофа, та појава настала услед привлачне снаге Сунца и није никакво чудо, него потпуно природна ствар.

Адам Балтазар Крчелић, *Аппиае* (24)

(...) камено или гвоздено тело које је из свемира пало на Земљину површину. Већина потиче од мањих тела (...), а ретки потичу од планетоида. Падови већих небеских тела узрокују експлозије и ударне кратере.

Хрватска енциклопедија, мрежно издање

Развој које од наведених дисциплина је описан у историјским изворима из различитих перспектива?

- A.** историје
- B.** географије
- C.** астрономије
- D.** сеизмологије

(1 бод)

12. Шта од наведеног је позитивно утицало на привредни раст на подручју западне Европе у другој половини 19. века?

- A.** отварање Панамског канала
- B.** примена нових извора енергије
- C.** изградња Багдадске железнице
- D.** развој текстилне индустрије у Великој Британији

(1 бод)

Историја

13. Пажљиво погледајте историјску карту.

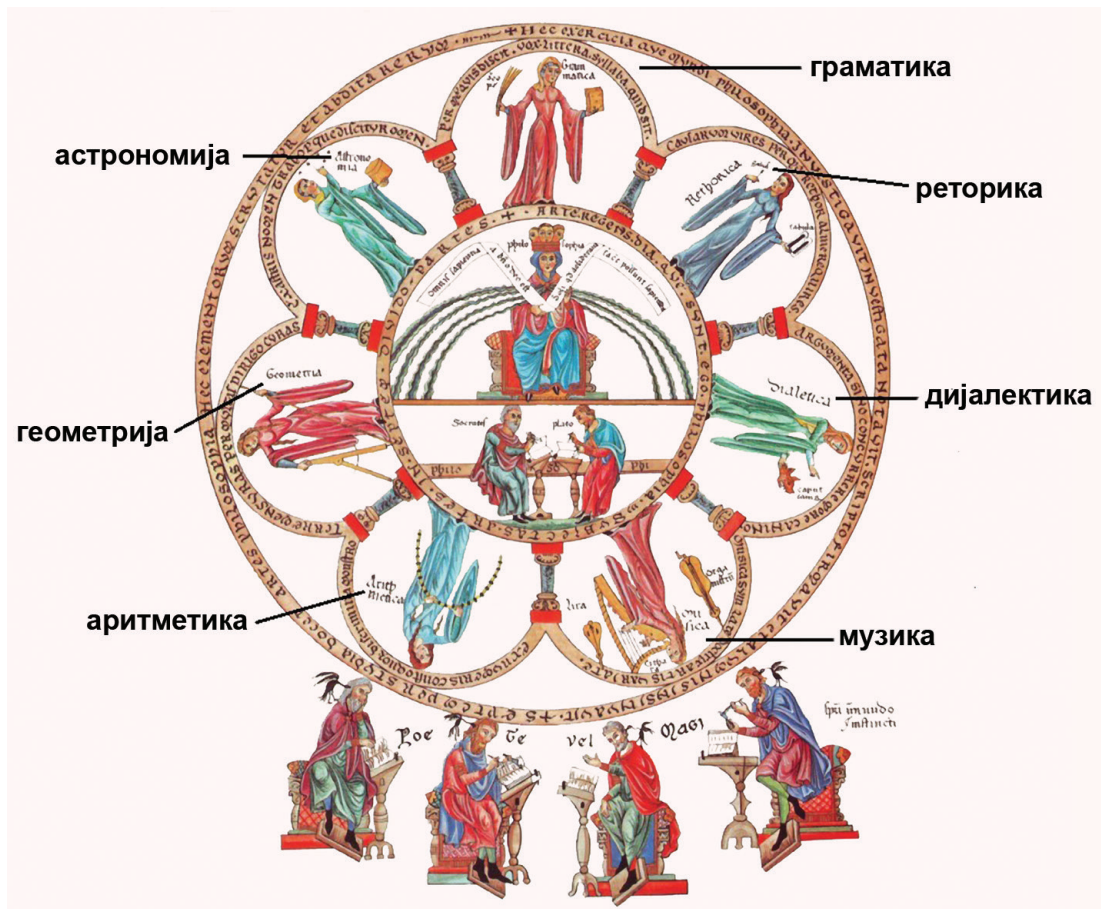
Свето Римско Царство Немачке Народности, УГАРСКА, БОСНА, Вараждин, Загреб, Сисак, Трогир, Стон, Дубровник

Који народ је средином 13. века провалио на хрватске историјске просторе смером приказаним на историјској карти?

- A. Хуни
- B. Угари
- C. Татари
- D. Османлије

(1 бод)

14. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

Како се назива систем средњовековне наобразбе приказан на сликовном прилогу?

- A. тривијалне школе
- B. слободна умећа
- C. краљевска академија
- D. краљевски универзитет

(1 бод)

Историја

15. Пажљиво прочитајте историјски извор.

Ова година броји се у најнеповољније, што је Далмација овај вијек доживила. Више него непогоде времена и опетована неродица, закркала винска трговина, услед фаталне клаузоле, довело је народ до просјачког штапа. Има више села и целих котара у Далмацији, где се народ данас храни жиром, смриечикама, мањигама и дивљом травом. Црни глад по многим сеоским колибама љуто је завладао, тежаци изнемогли и исцијеђени од сваке невоље, једва да смажу снаге за обрађивање поља.

Каже да далматинско исељеништво све више подсећа на „нову врсту сеобе народа“. Не сале само млади појединци, већ одлазе целе породице, често са свим својим младим и старијим укућанима. Он позива владу да се озбиљно позабави тим важним питањем, јер из неких градова, вароши и села већ је иселила „трећина становништва“.

Јурај Бианкини, 28. марта 1900. године

Шта је према историјском извору био узрок тешке ситуације у Далмацији почетком 20. века?

- A. развој пароброда
- B. болест винове лозе
- C. либерализација увоза вина
- D. недостатак радне снаге

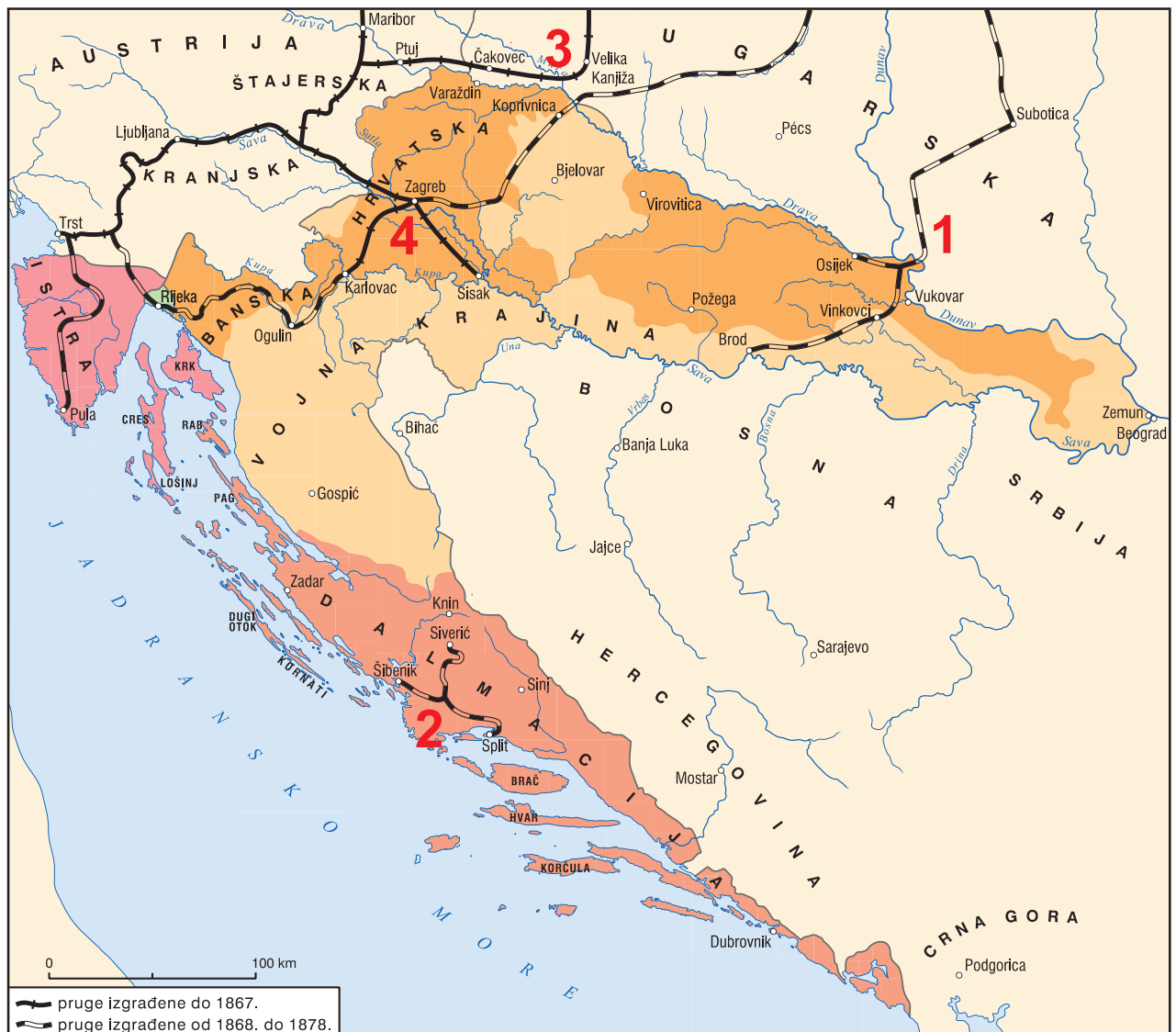
(1 бод)

16. Који од наведених изумитеља је заслужан за нови подстицај развоја земљорадње који је претходио првој индустријској револуцији?

- A. Џорџ Стивенсон
- B. Џејмс Ват
- C. Џетро Тул
- D. Роберт Фултон

(1 бод)

17. Пажљиво погледајте историјску карту.

АУСТРИЈА, УГАРСКА, БАНСКА ХРВАТСКА, ВОЈНА КРАЈИНА, ДАЛМАЦИЈА, ИСТРА, КРАЊСКА, ШТАЈЕРСКА, пруге изграђене до 1867.; пруге изграђене од 1868. до 1878.

Којим бројем на историјској карти је означена најстарија железничка пруга изграђена на тлу данашње Хрватске?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

Историја

18. Пажљиво погледајте историјску карту.

Истанбул, Адана, Газиантеп, Мосул, Тикрит, Самара, Багдад

Која држава је због недостатка контроле над Суеским каналом настојала концесијом над пругом приказаном на историјској карти контролисати производњу и трговину нафтом?

- A. Француска
- B. Немачка
- C. Русија
- D. Велика Британија

(1 бод)

19. Пажљиво прочитајте историјске изворе.

Цела битка трајала је од 9 часова ујутро до 5 часова навече између села Пакозда и Веленце. Изгубисмо 17 мртвих и 20 рањених. Непријатељски губитак броји 60 мртвих, 2 официра рањена (...). Следећу ноћ љута киша паде, а наши шережани присиле непријатељску војску, да лепи положај остави. Сутрадан повратила се је наша војска у Столни Биоград, и ето је сада у Алтенбургу; Зашто? То сам бан знаде.

Новине Далматинско-херватско-славонске

Јелачић, након што је срамно прекршио примирје, жртвујући велик део својих војника, трчи према бечкој или штајерској граници.

мађарске новине *Пести Хирлап*

Који догађај је приказан из различитих перспектива у историјским изворима?

- A. Јелачићев поход на Ријеку
- B. Јелачићев поход на Угарску
- C. припајање Међимурја Хрватској
- D. завршно гушење мађарске револуције

(1 бод)

20. Пажљиво прочитајте историјски извор.

Чланак 25.

Покрајине Босну и Херцеговину има Аустро-Угарска запосести и њима управљати. Будући да се аустроугарска влада не жели бавити управом ново-пазарског Санџака, који се између Србије и Црне горе простире југоисточним правцем до Митровице, остаће османска влада онде и надаље у власти. Аустро-Угарска, да осигура опстанак нове политичке државе, кад и слободу и безбедност путева за комуникацију, придржава себи ипак право држати посаде те запосести војничке и трговачке цесте ли целом опсегу тога дела старог босанског вилајета. Зато придржавају себи влада аустро-угарска и турска, да ће се о потанкостима споразумети.

У којем документу је објављена одлука наведена у историјском извору?

- A. у Бечком уговору
- B. у Берлинском уговору
- C. у Лондонском уговору
- D. у Римском уговору

(1 бод)

Историја

21. У којем граду је крајем 19. века осмишљена урбанистичка целина позната као Ленуцијева или Зелена поткова?

- A. у Осијеку
- B. у Ријеци
- C. у Сплиту
- D. у Загребу

(1 бод)

22. Пажљиво погледајте карту Европе након Првог светског рата.

Како се назива војни савез који су од 1920. године чиниле државе обележене зеленом бојом на карти?

- A. Антикоминтерна пакт
- B. Мала Антанта
- C. Срдачна Антанта
- D. Тројни пакт

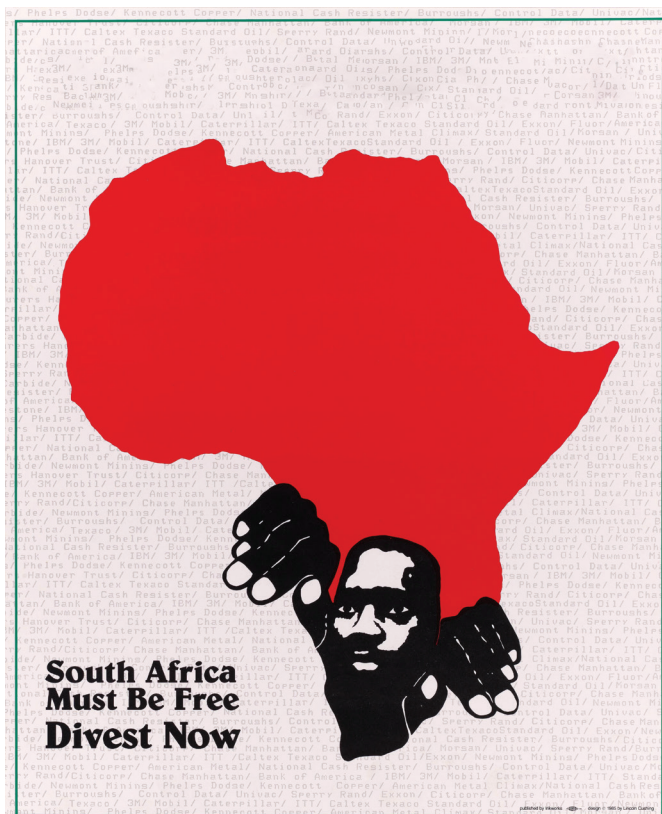
(1 бод)

23. Како се називала организација основана 1957. године чији је примарни циљ био стварање заједничког европског тржишта?

- A.** Европска економска заједница
B. Међународни монетарни фонд
C. Варшавски пакт
D. Савет за узајамну економску помоћ

(1 бод)

24. Пажливо погледајте сликовни прилог из 80-их година 20. века.

Превод текста са плаката: *Јужна Африка мора бити слободна / Одступите сада.*

Како се назива политика која је предмет критике на приказаном сликовном прилогу?

- A.** апартхејд
B. антисемитизам
C. аболиционизам
D. робовласништво

(1 бод)

Историја

25. Пажљиво посматрајте сликовне прилоге који приказују различите перспективе утицаја на уметност у првој половини 20. века.

Пабло Пикасо, *Герника*

Елк Ебер, *СА*

Шта од наведеног је утицало на настанак приказаних уметничких дела?

- A. спорт
- B. политика
- C. просвета
- D. здравство

(1 бод)

26. Како је у Краљевини СХС било решено питање права гласа за жене?

- A. Жене нису добиле право гласа.
- B. Право гласа добиле су искључиво племкиње.
- C. Жене и мушкарци били су изједначени у праву гласа.
- D. Донесен је посебан закон о праву гласа за жене.

(1 бод)

27. Пажљиво прочитајте историјски извор.

Управитељ загребачког трамваја инг. Рајхер одлучио је и на овдашњем трамвају наместити женске кондуктере. За сада ће бити намештене само супруге бивших трамвајских намештеника, као и оних који се налазе на ратишту. Почем од данас би ће упослене две кондуктерице на пругама загребачког трамваја, и то, гђа Кристина Пошта, супруга трамвајског контролора (...), те Кристина Шикороња, супруга трамвајског кондуктера, који је био већ дошао као рањеник с ратишта, оздравио и опет се вратио на бојно поље (...)

Шта је према историјском извору узрок запошљавања женских кондуктера?

- A. Кримски рат
- B. Први светски рат
- C. политика бана Куена
- D. реформе бана Мажуранића

(1 бод)

28. Пажљиво погледајте сликовне прилоге.

СФРЈ динар, 1989. година

СФРЈ динар, 1990. година

Шта од наведеног је непосредно довело до промене вредности валуте приказане на сликовним прилозима?

- A. реформе Анте Марковића
- B. увођење самоуправљања
- C. увођење тзв. удруженог рада
- D. доношење Закона о приватизацији

(1 бод)

Историја

29. Пажљиво погледајте сликовне прилоге.

Због чега су се на хрватском простору почетком 90-их година 20. века користиле приказане различите новчанице?

- A. због процеса мирне реинтеграције источне Славоније
- B. због прихватања плана Z-4 од стране хрватских власти
- C. због преуређења Југославије из федерације у конфедерацију
- D. због непризнавања хрватске власти од дела српског становништва

(1 бод)

30. Пажљиво погледајте историјску карту.

сектор север, сектор исток, сектор запад, сектор југ, граница окупираног подручја,
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, Црна Гора, ЈУГОСЛАВИЈА, Србија, СЛОВЕНИЈА, МАЂАРСКА,
Вуковар, Бели Манастир, Книн, Бенковац, Обровац, Грачац, Слунђ, Глина, Петриња, Двор, Костајница

Који споразум је био предуслов за успоставу сектора на делу хрватског територија приказаних на историјској карти?

- A. Сарајевски споразум из 1992. године
- B. Вашингтонски споразум из 1994. године
- C. Сплитски споразум из 1995. године
- D. Дејтонски споразум из 1995. године

(1 бод)

II Задаци вишеструког избора (хронологије)

У следећим задацима од више понуђених одговора само **један** је тачан.
Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

31. У којем низу су тачно хронолошки поредани настанци човекова претка?

- A. *Homo neanderthalensis* → *Homo habilis* → *Homo erectus* → *Australopitecus africanus*
- B. *Homo erectus* → *Homo neanderthalensis* → *Australopitecus africanus* → *Homo habilis*
- C. *Australopitecus africanus* → *Homo habilis* → *Homo erectus* → *Homo neanderthalensis*
- D. *Homo habilis* → *Homo erectus* → *Homo neanderthalensis* → *Australopitecus africanus*

(1 бод)

32. У којем низу су тачно хронолошки поредана деловања наведених владара?

- A. Хамураби → Саргон I → Кир II Велики → Асурбанипал II
- B. Саргон I → Хамураби → Кир II Велики → Асурбанипал II
- C. Хамураби → Саргон I → Асурбанипал II → Кир II Велики
- D. Саргон I → Хамураби → Асурбанипал II → Кир II Велики

(1 бод)

33. У којем низу су тачно хронолошки поредани догађаји из историје средњовековне Европе?

- A. доношење Велике повеље слобода
→ подела енглескога парламента на Горњи и Доњи дом
→ завршетак Стогодишњег рата → почетак рефеудализације
- B. почетак рефеудализације → доношење Велике повеље слобода
→ подела енглескога парламента на Горњи и Доњи дом
→ завршетак Стогодишњег рата
- C. доношење Велике повеље слобода → почетак рефеудализације
→ подела енглескога парламента на Горњи и Доњи дом
→ завршетак Стогодишњег рата
- D. подела енглескога парламента на Горњи и Доњи дом
→ доношење Велике повеље слобода → завршетак Стогодишњег рата
→ почетак рефеудализације

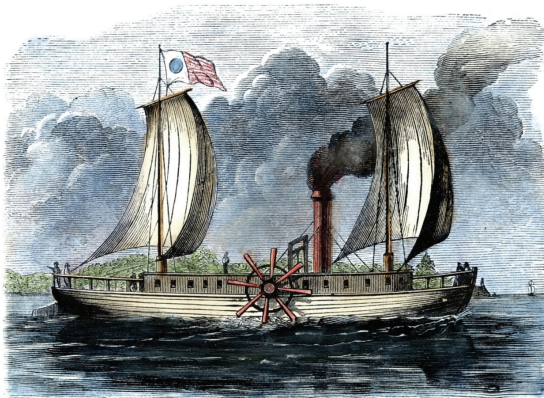
(1 бод)

34. У којем низу су тачно хронолошки поредана обликовања државних организација хрватских земаља у средњем и раном новом веку?

- A. хрватска краљевина → персонална унија с Угарском
→ персонална унија с Хабзбурговцима → хрватска кнежевина
- B. хрватска кнежевина → хрватска краљевина → персонална унија с Угарском
→ персонална унија с Хабзбурговцима
- C. хрватска краљевина → персонална унија с Хабзбурговцима
→ персонална унија с Угарском → хрватска кнежевина
- D. персонална унија с Угарском → хрватска кнежевина
→ хрватска краљевина → персонална унија с Хабзбурговцима

(1 бод)

35. У којем низу су тачно хронолошки поредани почеци употребе приказаних саобраћајних средстава?

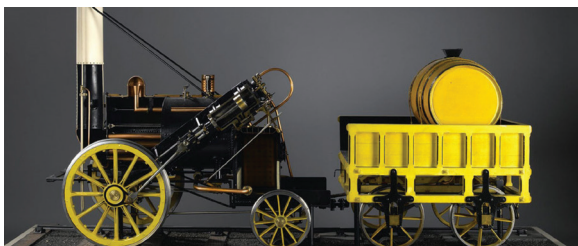

1

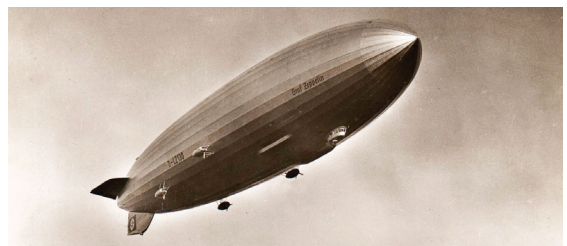
КЛЕРМОН

2

3

4

- A. 1 → 2 → 3 → 4
- B. 1 → 3 → 2 → 4
- C. 2 → 1 → 3 → 4
- D. 2 → 1 → 4 → 3

(1 бод)

Историја

36. У којем низу су тачно хронолошки поредани догађаји из хрватске историје средином 19. века?

- A.** оснивање Банског већа → сазивање првог Хрватског заступничког сабора → увођење Баховог апсолутизма → објава Захтевања народа
- B.** сазивање првог Хрватског заступничког сабора → увођење Баховог апсолутизма → објава Захтевања народа → оснивање Банског већа
- C.** објава Захтевања народа → оснивање Банског већа → сазивање првог Хрватског заступничког сабора → увођење Баховог апсолутизма
- D.** увођење Баховог апсолутизма → објава Захтевања народа → оснивање Банског већа → сазивање првог Хрватског заступничког сабора

(1 бод)

37. У којем низу су тачно хронолошки поредани догађаји из раздобља хладног рата?

- A.** изградња Берлинског зида → оснивање покрета Солидарност → експлозија у Чернобилу → совјетско тестирање атомске бомбе
- B.** оснивање покрета Солидарност → експлозија у Чернобилу → совјетско тестирање атомске бомбе → изградња Берлинског зида
- C.** совјетско тестирање атомске бомбе → изградња Берлинског зида → оснивање покрета Солидарност → експлозија у Чернобилу
- D.** изградња Берлинског зида → оснивање покрета Солидарност → совјетско тестирање атомске бомбе → експлозија у Чернобилу

(1 бод)

38. У којем низу су тачно хронолошки поредани догађаји из историје Хрватске?

- A.** донешен закон о национализацији великих компанија → донешен први петогодишњи план → објава Резолуције Информбироа → одустајање од колективизације
- B.** донешен закон о национализацији великих компанија → објава Резолуције Информбироа → донешен први петогодишњи план → одустајање од колективизације
- C.** донешен први петогодишњи план → донешен закон о национализацији великих компанија → објава Резолуције Информбироа → одустајање од колективизације
- D.** објава Резолуције Информбироа → донешен први петогодишњи план → одустајање од колективизације → донешен закон о национализацији великих компанија

(1 бод)

III Задаци вишеструког избора (уз полазни садржај)

У следећим задацима проучите историјске изворе, историјске карте и сликовне прилоге те одговорите на постављена питања.

Од више понуђених одговора само **један** је тачан.

Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.

Тачан одговор доноси један бод.

Историја

39. Пажљиво погледајте историјску карту и одговорите на постављена питања.

Царство у Кирово доба, Камбизова освајања, Даријева освајања, **ГРЧКА, ТРАКИЈА, ФРИГИЈА, КАПАДОКИЈА, ЈЕРМЕНИЈА, АСИРИЈА, ВАВИЛОН, СИРИЈА, МЕДИЈА, ЕЛАМ, ПЕРСИЈА, ПАРТИЈА, ЕГИПАТ**

39.1. Процес ширења којег царства је приказан на историјској карти?

- A. Асирског
- B. Персијског
- C. Вавилонског
- D. Македонског

(1 бод)

39.2. Шта на историјској карти означава црвена линија?

- A. трасу пута свиле
- B. трасу краљевске цесте
- C. поход Александра Великог
- D. поделу државе на западни и источни део

(1 бод)

40. Пажљиво погледајте историјску карту и одговорите на постављена питања.

40.1. Којим бројем на историјској карти је означено најстарије седиште црквене митрополије у римској провинцији Далмацији?

- A. бројем 1
- B. бројем 4
- C. бројем 6
- D. бројем 7

(1 бод)

40.2. Којим бројем на историјској карти је означено најстарије седиште црквене митрополије у римској провинцији Панонији?

- A. бројем 2
- B. бројем 3
- C. бројем 5
- D. бројем 8

(1 бод)

Историја

41. Пажљиво прочитајте историјски извор и одговорите на постављена питања.

Свима вернима у Христу којима су ови дарови намењени, заштитник, веће и сви грађани Хамбурга шаљу радосне поздраве у Оцу Спаситељу. Жеља нам је да свим људима буде знано да смо због љубави према грађанима Либекa и части што их познајемо склопили с њима споразум и удружили се с нашим најдражим пријатељима. Обзнањујемо да ће се од сада нови денар, који ће се ковати и у нашем граду и у Либеку тежити 39 солида мање два денара до тежине марке, а да би кованице биле што трајније додавати ће се слитина тежине пола унце. Стога се међусобно обавезујемо да наши пријатељи у Либеку неће ковати никакав други денар осим овог без нашега пристанка, нити ћемо ми ковати неки други денар без њиховог пристанка.

састављено у Хамбургу 1255. године.

41.1. Припадници којег су друштвеног staleжа склопили уговор из историјског извора?

- A. сељаштва
- B. племства
- C. грађанства
- D. свештенства

(1 бод)

41.2. Шта је примарно унапређено одредбама уговора из историјског извора?

- A. трговина
- B. писменост
- C. пољопривреда
- D. верска толеранција

(1 бод)

42. Пажљиво прочитајте историјски извор из 12. века и одговорите на постављена питања.

Ја опат Држиха писах ово о ледини коју је дао (...) краљ хрватски у своје дане св. Луцији и св. (...) ми жупан Десимир Крбаве, Мартинец, Луке (жупан) Прибинег с послаником Винодола Јаковом на острву. Ако ко то порече нека га прокуне Бог и дванаест апостола и четири јеванђелиста и св. Луција. Амин. Ко овде сада живи нека моли за њих Бога.

42.1. О деловању којег се хрватског краља говори у историјском извору?

- A. Стјепана Држислава
- B. Петра Крешимира IV
- C. Дмитра Звонимира
- D. Петра Сначића

(1 бод)

42.2. Када је аутор текста дао уклесати текст историјског извора?

- A. у време династије Анжујаца
- B. после смрти краља споменутог у даровници
- C. у време владавине краља споменутог у даровници
- D. пре него што је владар споменут у даровници постао краљ

(1 бод)

Историја

- 43.** Пажљиво прочитајте одломак из дела *Богатство народа* и одговорите на постављена питања.

Сваки појединац нити намерава промицати јавни интерес нити зна колико га промовисати (...) њему је намера само његов добитак, и он је у томе, као у многим другим случајевима, вођен невидљивом руком јер промиче циљ који није део његове намере (...) следећи властити интерес, он често промиче интерес друштва учинковитије него кад га стварно жели промовисати. (...)

- 43.1.** Шта од наведеног је за аутора дела главни покретач економске активности и привредног напретка друштва?

- A.** интерес друштва
- B.** еколошка свест
- C.** интерес појединца
- D.** поштивање радничких права

(1 бод)

- 43.2.** Ко је аутор наведеног дела из којег је одломак историјског извора?

- A.** Адам Смит
- B.** Дејвид Хјум
- C.** Франсоа Кене
- D.** Џон Лок

(1 бод)

44. Пажљиво прочитајте историјски извор и одговорите на постављена питања.

Да се осигура уздржавање населеног подручја, (...) као темељан закон уведено заједничко кућанство, које повезује више породица и појединаца обају сполова у једну задругу. У свакој задрузи најстарији је мушкарац господар, а најстарија жена господарица. Они морају надзирати веру, обичаје, ред, јединство и марљивост у кућанству и бринуту се за заједничке потребе (...). Задруге морају издржавати своје чланове на граничној стражи (тзв. кордуну), а за свакога добијају од државе 12 флорина.

44.1. На које се подручје односе одредбе из историјског извора?

- A. на Банску Хрватску
- B. на Далмацију
- C. на Славонију
- D. на Војну крајину

(1 бод)

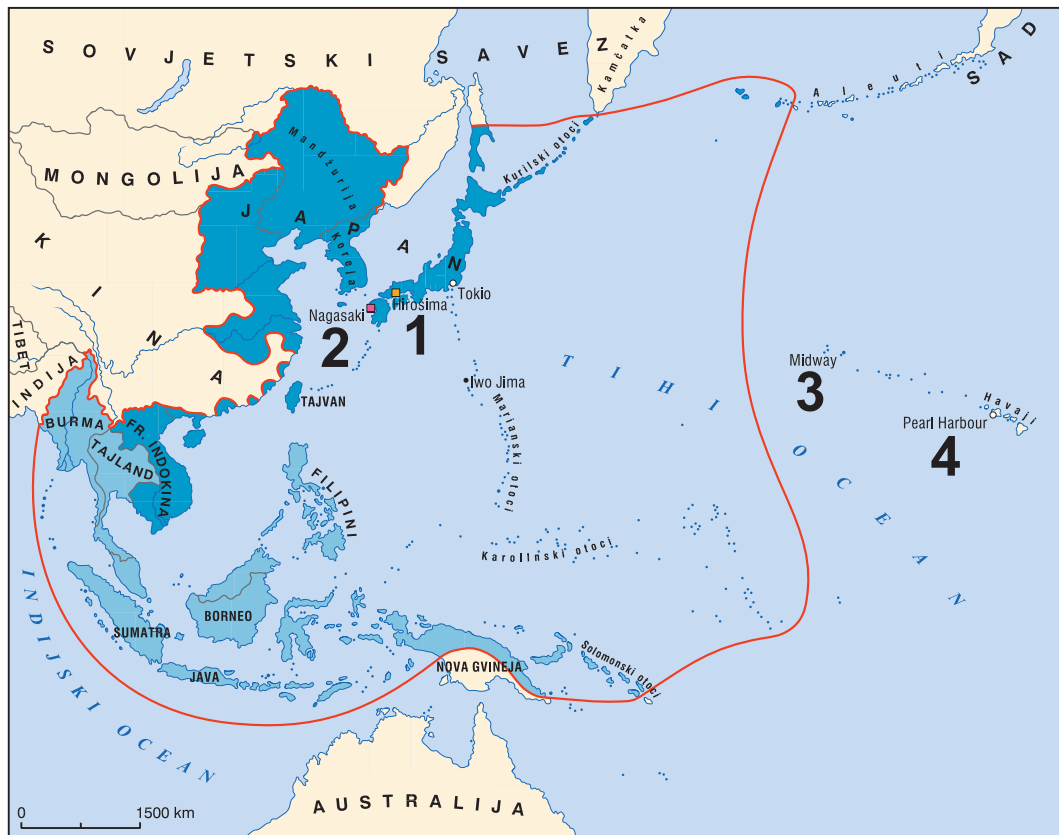
44.2. Која је била темељна дужност становништва чија је основна заједница описана у историјском извору?

- A. војна служба
- B. свештеничка служба
- C. научни рад
- D. наставнички рад

(1 бод)

Историја

45. Пажљиво погледајте историјску карту и одговорите на постављена питања.

ТИХИ
ОКЕАН,
ИНДИЈСКИ
ОКЕАН,
Перл Харбур,
Мидвеј,
Хаваји,
Иво Џима,
ЈАПАН,
КИНА,
Токио,
Хирошима,
Нагасаки,
БУРМА,
ТАЈЛАНД,
ФРАНЦУСКА
ИНДОКИНА,
ФИЛИПИНИ,
СУМАТРА,
ЈАВА,
БОРНЕО

45.1. Којим бројем на историјској карти је означено подручје војних деловања која су била повод уласку САД-а у Други светски рат?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

45.2. Којим бројем на историјској карти је означено подручје војних деловања која су резултирала завршетком Другога светског рата?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

46. Пажљиво погледајте сликовни прилог и одговорите на постављена питања.

46.1. На коју се војно-полицијску акцију односи приказана карикатура?

- A. на Бљесак
- B. на Масленицу
- C. на Медачки џеп
- D. на Олују

(1 бод)

46.2. На ослобађање које се саобраћајнице односи сликовни прилог?

- A. Личке магистрале
- B. Јадранске магистрале
- C. аутопута Загреб – Липовац
- D. цесте од Осијека до Вуковара

(1 бод)

IV Задатак продуженог одговора

У следећем задатку пажљиво посматрајте историјски извор и одговорите на постављена питања на предвиђено место у испитној књижици.

47. Пажљиво погледајте сликовни прилог и одговорите на постављена питања.

Сликовни прилог настао је 30-тих година 20. века у тадашњем СССР-у, аутор је Густав Клуцис.

Превод текста са сликовног прилога: *Подигните високо заставу Маркса, Енгелса, Лењина и Стаљина!*

47.1. Објасните друштвено-историјске околности настанка сликовног прилога користећи се следећим појмовима:

- успон Стаљина на власт
- тајна полиција ЧЕКА/НКВД
- Стаљинове чистке и прогони
- систем логора Гулаг
- култ личности Стаљина
- последице Стаљинове страховладе.

[illegible]

(3 бода)

Историја

47.2. Наведите коме је сликовни прилог у време настанка био првенствено намењен. Објасните сврху и поруку приказаног сликовног прилога.

(3 бода)

47.3. Наведите три примера/елемента из сликовног прилога који упућују на његову сврху.

(3 бода)

Празна страница

Празна страница